

NOVINE

Pobožen, družbeni, pismeni list za vogrške Slovence.

PRIHAJA VSAKO NEDELO.

Zena Novin na leto je vsakomur za njegov naslov 8 K.
Skupno od deset vov . . . . . 6 K.
Naročniki k Novinam brezplačno dobijo vsaki mesec
„Marijin List“ i na koncu leta „Kalendar Sveta Jezuševoga.“
Cena ednega drebca je cena 16 filerov.

VREDNIK:

KLEKL JOŽEF

pleb. v Dolencih, NAGYDOLÁNY, Vasmegeye.
K temu se more poslati naročnina i val doplat, se
pa v Hekarnu ali v Crenšovce.

Lastnik i izdajatelj Novin i Marijinoga
Lista je Klekl Jožef vp. pleb. v Cren-
šovcih, Cserföld, Zalamegye.

Nedelja po risalih VIII.

Daj račun od španije tvoje. Luk. XVI.

Daj račun od španije tvoje, de se pravilo vsakomur pri njegovov smrti, na sodbi. Ar vsi pridemo pred sed, da bi dali račun od naših del, kak smo delali, je li dobro ali lagoje. Zato se pa naj vsaki spravi na račun, naj si premisli, da de žmetno davati račun, bodo tam svedoki, ki do nas tožili i na slednje oster sod bode.

Žmetno de djati račun od vseh misel, rečih i djanja. Dosta lagojega si mislimo, dosta lagojega gučimo i činimo, to po letah na veliko vkup pride.

Trije svedoki hodejo hude tožili na sodbi. Prvi svedok bode sam Bog. Pri proroki Malachijaši se čte: Pridem k vam vu sodbi i bedem svedok proti lotrom, proti onim, ki najem za stavijo, ki ponižajo dovce i sirote. . . ki se mene ne bojijo, pravi Bog šeregov. Drugi svedok bode dušna vest. Tretji svedok bodo stvarjenje. Naba odkrije njegovo hudobijo i zemlja proti njemi stopi. Račun mo davali pred nebov i zemljov i ti se smeješ?

Na slednje si moremo premisliti, da sod oster bode. Hūdim se vse dobro vzeme. Bog je vu svojoj dobroti vsem vse obilno dao, to vse vkraj vzeme ljudim. Bogastvo, štero je hūdi požro, nazaj da, iz njega spravi Bog, čte se vu knigi Joba. Hūdi pridejo vu ogenj. Prorok Izajaš pravi: Njihov ogenj nikdar ne vgasne. Hūdi se nikdar ne rešijo. Kristuš je pravo, da je od sebe stira. Odidite od mene. Od vekivečnoga ognja nas reši gospodne. Amen.

Bojna.

1. jul. Da bi Col del Rosso i Monte del Val Bella samo z velkov vgrubov znali obrzati, smo nazaj potegnoli čete. Nemci glasijo, da od začetka njihovo

ga napada, od 21. marca so 191,454 vojakov zgrabili. Med njimi 94,939 anglušov, 89,099 franczov, ovi drugi so bili portugali, belgijci i američki. Zadobili so 2476 štukov i 15,024 strojnih pušk. — Na Ruskom se razvija protirevolucija. Neutralno časopisje pravi, da je Kerenski mož bodočnosti. Delavci odstavljajo bolševike, pavri so prisegli, da bolševikom več pšenice ne dajo.

2. jul. Na taljanskem bojišči topovski boji. Tak se vidi, da taljan napada. Na Ruskom so s pomočjov nemških, avstrijskih i vogrskih vovlenih mesto Irkutsk oslobodili od če hoslovaške brigade. Stirali so je proti Krasnojarski. Kerenski prosi od ententa čete, štere bi poslali na Rusko i okoli šterih bi se spravila nova ruska armada. — Neutralno časopisje piše, da na zahodnom bojišči anglušci den i noč delajo, broj jarkov je trikrat več, s cementa cele trdnjave delajo i z drodom je vse zamreženo. Z Pariza so stanovniki, ki ne majo potrebnoga dela, so preseljeni. Pariz do proti nemcom do slednjega branili.

3. jul. Pri Piave od Sgano doli so taljani topovski boj začnoli, šteri se je na jug od San Dona na bobneči ogenj razvijao. Celi den je trpelo močno bitje, pri Chiesa Nuova je taljan malo prostora dobo. — Francuško časopisje piše, da nemški zračni napad na Pariz 27. jun. je dosta kvara včino. Nemci bombe rabijo, štere od zemle na 300 metrov začnejo goreti i presvetijo celo okrajino. — Francozi se bojijo za peneze, štere so Ruskom dali na posodo. Kerenskija ščejo nazaj spraviti na Rusko. Ščejo pozajeti ruske železnice, štere so 19 milijardov vredne. Anglušci pravijo, da se te čas ne bodo spravljali z nami i z nemcami, dokač ne razvržemo z rusom sklenjeni mir.

4. jul. Pri Piavi bitje. Svičarski časniki prišejo, da smo na taljanskem bojišči iz 60 divizij samo 30 vu bitje vrgli. Ešče dosta rezerv mamo. Cara so odpeljali vu Altai i vu ednoj fabriki so ga internirali. — Zračna pošta med Budimpeštom i Wien. Letalo se je v Budimpešti zdignolo pred poldne ob 10 v 35 minut. Neslo je 520 pisem i 1300 brzojavk. Pot je včino vu 2 vrah 13 minutah. Mro je törski sultan Mehemed V. vu starosti 74. let. Kda je svetovna bojna vō vdarila, je neutralen bio aprila leta 1915, se je združo z nami i z nemcami.

5. jul. Pri Chiesa Nuova smo vō zbili taljane iz naših jarkov. Besno bitje je bilo na Monte Solarole, taljane smo z vekšega delivsekli, druge pa v poleg spravili. Taljanske napade s protinapadami nazaj vržemo. V Archangelsk je 30 angluških vojnih ladj prišlo. — Na svetek američke slobodčine je govorio Pichon, pravo je da Amerika pripomore zaveznikom zmago. Vu bitkah, štere ešče pridejo, mo ešče živeli dneve žalosti i tuge, nego nikdar ne dvojimo vu končnoj zmagi. Wilson je na grobi Wašingtona govorio i je pravo, da je Amerika zavetje vsem onim, ki vu slobodčini ščejo živeti. Vse pitanje med narodami se more rešiti iz slobodne vole narodov. Prusi so takše prave naprej prinesli, da či zrastejo, se več vkup poklačiti ne dajo i takši cil majo, šteri druge narode vu nevarščino stnjavajo. Vu Berlinu je 80 jezer dece obetežalo vu spanskom bategi, broj odrašenih bežnikov je tudi ne menši.

Dom i svet. — Glasi.

Od kralice so se med ljudstvom čudni glasi širili. Tak pravijo, da to delo shaja od skrovnih agentov naših sovražnikov. Poslanec Karol Huszar je in-

terpefitro ministerokoga predsednika, ka nameni vobiti, da te glasi vgasnejo.

Tivadar Jozef je v Beltince poslani za kaplana.

Dopust starih čarvojakov. Obrambni minister je odredil, da 49—50 let stari kmetovje, majstri i tržci vsaci dopust dobijo. — Med kmetami samo oni slobodno prosijo dopust, steri 10 katasterskih plugov grunta majo. Steri menje majo, oni se pošlejo vu domačo ves ali vu njeno okrajino, kak „delavna straža“. Pazili bodo na vlovlene i poleg tega za plačilo bodo opravili zapovedano delo. Majstri, tržci se tudi domo pustijo, steri sami vodijo svojo delavnico ali bauto.

Toplak Janoš z Bukovnice je odlikovan s svetinjav srebrnov I i II. razreda. Dobo je i Karlov križec.

Novi pov. Kmet i njegova družina — od 15 let više — dobi na mesec 15 kg silja, pod 15 letami 12 kg. Kelko dobimo z prosa i hajdine, odredi podžupan (alispán). Za semen se niha na katasterski plug pšenice 100, žita 110, ječmena 100, ovsa 90, grahorke 90, prosa 20, hajdine 70 kg očiščeno. Na konja se niha na celo leto 7 meterskih centov ovsa. Žerbeti pod 2 letami se 3 meterskih centov niha. Živini se ne niha ječmen, zván veških bikov, steri dobijo 7, teoci do ednoga leta 1 meterski cent. Na svinje se ne niha ječmen i oves, samo kanžori se niha 2 metra i prasici, štera koti, s prascami vred, 3 metrov ječmena ali ovsa. Za krmlene svinje po falati se od 6 metrov več ne niha. Kmet, kikukureo tudi ma, z ječmena na kanžora samo 2 metra, na prasico 1.5, na krmlene po falati 2 metra slobodno niha.

Domači tej. Pravi tej dobiti je žmetno. Ka se dobi, je pri nas zraso. Sami si ga lahko natrgate. Trgajte listje jagod, krplušnic, listje brezovo, brestovo, vrbovo, malinovo. Da se aroma, žmaj, popravi, zmešamo lipovo cvetje. Dober tej za vrastvo se redi z bezovoga cvetja, z kopra, z treslične trave. Suhšimo pri suševnoj toploči, nego vu senci, na podi, v hiši.

Krmlene svinje. Edno svinjo si stoj šteč slobodno krmi, nego veškomiglarstvu more zglasiti. Što šče dve svinji za sebe krmiti, že more meti dovoljenje veškoga poglavarstva, na tri že okrajni glavar da dovoljenje. Z dovoljenjom jo slobodno več svinj krmiti, nego z njimi že minister prehranelada.

Geder Treza, hči Geder Matjaša iz Krašč je 3. junija v Graci v Lizabetiner špitali mrla, pokopana na central cintori. Sestra i oča sta pri njej smrti

noj postali 4 dni v Graci žila. Vu Novinah jamle oča vu imeni pokojne slobod od matere, od bratja, rodbine, botrine, od sosidov i prijatlov, od sester nša, štere se njoj lepo dvorile. Pokojna se preporaba vu molitve poznanov. (Notri poslano.)

Dopust. Vogrski obrambni minister Szurmay je pravo, da rujeni 1. 1868. do 15. septembra, rojeni 1. 1869 do 15. decembra se domo pustijo. Od 42 let više stare ne morejo te čas domo pustiti, dokeč zadosta vlovlenih domo ne pride. Iz špitalov oni, sterim zdravje dopusti, na tri mesce dobijo dopust. Kmetovje na pšsko delo dobijo dopust. Steri vlovleni se že vu marškolone vtatni, dobijo 3 tjedne, pri hanvedah 4 tjedne dopusta. Oni, ki so že na fronti, dobijo, kda na nje red pride od 4 do 8 tjednov podučšani dopust.

Pošta. Marija Benca. Plip'c. Moža rudeci križ išče. Za 6 tjednov več Jozef G. Ka pišete, vse je pravica, nego pomoči ne ga. Moremo s potrpejnom boljše čase čakati.

Kda bude konec bojni? 24. jun. je govorio nemški državni tajnik pl. Kühmann. „Je li se bojna prek jeseni i zime zavleče na prišesno leto?“, Minister opomina na reči Moltkejeve, ki je pravo: Ni edna velka država vu ednom ali vu dveh bitjah ne more premagana biti. Lehko b. de bojna sedem let, lahko treseti let i jaj onomi, ki Europo vužge.

Gnojšnica. Dr. Ostermayer pravi: Či stoj peneze vu zemljo zakopa, ali vu vedo luči, či stoj papirnate peneze vužge, — od takšega pravijo, da je odnoro. Od kelko pavrov bi lahko pravili, da je odnoro, da gnojšnico njemi pod vu štali, zemlja na dvori spiše. Mogo bi vsaki gospodar grabo meti, štera bi bila vžozidana i s cementom spucana. Tam bi mogo gnojšnico vkup spravlati.

Svinja skoti za 3 mesece, 3 tjedne i 3 dni.

Z taljanskega bojišča nam je pošta pismo prinesla. Celo ne morem v Novine djati, ne mam mesta. „Zdaj da ranč pa moremo proti stanosti taljani mo našo ljubleno slovensko zemlo braniti, sam dobo pali Novine. Smo si pripovidaovali, kakšo radost nam Novine prinesejo od naše matere zemlje. Na enkrat mi pravijo pajdaške, naj pišem pozdrav v Novine slovenskomi ljudstvi. Jas sam pravo: Či branimo našo domovino, tak tudi moremo naš materni jezik braniti, naše Novine pomagati. Darovali so: Trplau Imre z Markovec

10 k, Farkas Sándor z Salovee 20 k, Sandl Ludovik z Krplivnika 10 k, Gašpar Števan z Čapanec 5 k, Gutman Leopold z Červec 5 k, Krčmar Jozef z Rankovec 6 k, Pozvek Jozef z Tešanovec 10 k, Lippai László z Sela 10 k, Cigler Leopold z Korošec 5 k, Kotar Ferenc z Korošec 2 k, Temlin Sándor z Moštjanec 2 k, Krčmar Števan z Šalamonec 5 k. Vkup 90 k. Peneze vročno polovico na Novine, polovico pa na meše, edno či de mogoče v Markovci služiti. . . . Pisatelj se na dale obrne k domačim: Pomagajte naše Novine, ar so velka radost vojakom v vsakoj nevoli. Da je vsako minuti smrt čaka. . . . 25. VI. 1918. Trplau Imre.

Podgara na Novine. Mihalič Marija 2 k, Zokotič Salka 2 k. Vdobljeni so penezi vojakov: Jurij Kavaš 6 k, Tkalec Števan 10 k.

Kukurčna mela stane v Sremi 2 k, na Dunaži 6—8 k, v Trsti 10—12 k, v Gorici 12—15 k. Svinjska mast na Hrvatskom okoli Belovara 30 k, v Zagrebi 40 k, v Ljubljani 50—60 k, v Trsti 70—90 k.

Sleparija.

Profesor Comparos Hermann je ednomi čarnomi i ednomi belomi golobi glave vkraj strgao i je nazaj djao čarnomi belo, belomi pa čarno glavo, potem je z novič premeno glave, da je vsaki golob svojo glavo meo. Mislite, da je on to za istino tak delo? Ne, ne. On je že meo gotovo pripravlene golobe, štere je nišče ne vpamet vzeo. To je ravno njegov kunst bio. Zgodilo se je pa, da je Hermann ednok pred turskim Sultanom svojo komedijo igro. Sultan je želo, da svojo igro naj skuša na njegovih hlapcah: na ednom belom i čarnom službeniki. Komediaš je vu velkoj nevoli bio, ar je za resnico šlo i vse svoje modrost je mogo naprej vzeti, da Sultan je vkraj stopo od svoje žele.

Anton Kratky-Baschik se je bojuvao s prikaznami i smrtjov. Anton Kratky-Baschik je bio pred ljudmi, na strani so pa bili komediaške, štere so ljudje ne vidili, nego njihov kep, kak je na nje svetlost spadnola, po priličnih gledalah se je skazo pred ljudmi. Kak je svetlost doli zaškrujena bila, njihov kep je mino.

Druga komedija je, kda komediaš iz ednoga krščaka jezero metrov pantlikov, korine i vse drugo, celo žive stvari spravi. Komediaš zaistino iz krščaka spravlja pantlike, steri na pod kaplejo i tam zakrijejo edno luknjo, iz štere službenik komediaši vse reči dava, štere komediaš tak naprej dava, liki bi je iz krščaka vlačo.

Dale.